

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Factors Affecting the Dropout of Students at

Pibulsongkram Rajabhat University

วิภาวรรณ สุวรรณ¹, โชติ บดีรัฐ² และ ภาสกร ดอกจันทร์³

Wipawan Suwan¹, Chot Bodeerat² and Phasakorn Dokchan³

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Master of Public Administration Program, Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹Wipawan.su@psru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (2) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี (3) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยผลสนวิธีใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงจนมีความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน วิเคราะห์ความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.85 นำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 เข้าปีการศึกษา 2568 จำนวน 355 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลให้นักศึกษาออกกลางคัน ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้บริหารจำนวน 3 คน อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. สภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.07) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านตัวนักศึกษา (\bar{X} = 4.15) ด้านสถานศึกษา (\bar{X} = 4.06) ด้านครอบครัว (\bar{X} = 4.05) และด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.04)

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันควรดำเนินการโดยมุ่งดูแลนักศึกษาเชิงรุกตั้งแต่ระยะเริ่มต้น ควบคู่กับการลดอุปสรรคด้านเศรษฐกิจผ่านระบบทุนและการช่วยเหลือที่เข้าถึงได้ง่าย การเสริมสร้างความผูกพันทางสังคมและบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนการพัฒนาสภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และระบบบริการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายและระบบเตือนภัยล่วงหน้าชัดเจน เพื่อป้องกันและลดการออกกลางคันของนักศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การออกกลางคันของนักศึกษา; ด้านตัวนักศึกษา; ด้านสถานศึกษา; ด้านครอบครัว; ด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน

Abstract

The objectives of this research are to (1) study the condition of dropout problems based on the opinions of undergraduate students, (2) analyze the factors affecting dropout based on the opinions of undergraduate students, and (3) study the solution to the problem of dropout based on the opinions of administrators and undergraduate advisors. Phiboon Songkram Rajabhat University This research is a mixed-methods research that uses questionnaires as a research tool, has been verified and improved to be accurate, and then tried out with students who were not in the study sample. The reliability analysis was 0.85. The actual data was collected with the following samples: A total of 355 first-year undergraduate students entered the 2025 academic year and used an interview form that covered issues related to factors that may result in students dropping out. Qualitative data analysis uses a content analysis model

The research findings revealed that

1. Overall conditions related to student dropout were at a high level ($\bar{X} = 4.07$). When considered by aspect, all dimensions were at a high level, including student-related factors ($\bar{X} = 4.15$), institutional factors ($\bar{X} = 4.06$), family factors ($\bar{X} = 4.05$), and instructors and teaching-learning management ($\bar{X} = 4.04$).

2. Economic, social, and environmental factors were positively correlated with student dropout conditions at the .01 level of statistical significance, with moderate levels of correlation.

3. Guidelines for addressing student dropout should emphasize proactive support from the early stages of study, reduction of economic barriers through accessible financial support systems,

strengthening social integration and the role of academic advisors, and improvement of the learning environment, technology, and student services. The university should establish clear policies and an early warning system to sustainably prevent and reduce student dropout.

Keywords: Student Dropout; Student-Related Factors; Institutional Factors; Family Factors; Instructors and Teaching-Learning Management

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นภารกิจหลักของสถาบันการศึกษา จุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน คือ การผลิตกำลังคนของชาติให้มีคุณภาพ มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ สติปัญญา รู้จักคิดเป็นทำเป็น สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ แต่ถ้การจัดการศึกษาล้มเหลวเนื่องจากการจัดการศึกษานั้นไม่สามารถสนองความต้องการของบุคคลและสังคมได้ เนื่องจากผู้เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ เกิดปัญหาการว่างงาน เป็นลักษณะความล้มเหลวทางการศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดปัญหาทางสังคม (ระวิพันธ์ ชูสินชินภัทร, 2560) ฉะนั้น การเข้าเรียนในสถาบันอุดมศึกษาและสำเร็จการศึกษาได้เป็น “บัณฑิต” จึงเปรียบเสมือนเครื่องหมายประกันคุณภาพเบื้องต้นของคน และเป็นความคาดหวังของนักศึกษาและผู้ปกครอง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยได้ทำการปฏิรูปการศึกษามาแล้วหลายครั้งเพื่อให้ได้การศึกษาที่มีคุณภาพดี ปัจจัยที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยการจัดการสอนของผู้สอนและความพร้อมในการเรียนของผู้เรียน การศึกษาระดับปริญญาตรีนั้น ผู้เรียนส่วนมากเป็นวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น โดยมีอายุระหว่าง 16-21 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นอยากรู้ อยากเห็น แต่มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตน้อย เมื่อเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา จึงมักมีปัญหาหลายประการทั้งปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม และปัญหาการเรียนที่แตกต่างจากการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ปัญหาของนักศึกษามีผลต่อสุขภาพจิตและสมาธิในการศึกษา ถ้านักศึกษามีปัญหามากย่อมส่งผลทำให้สุขภาพจิตไม่ดีและมีสมาธิในการศึกษาน้อยลง จึงทำให้ผลการเรียนของนักศึกษาจำนวนมากตกต่ำ ต้องออกจากการศึกษากลางคัน (สุกัญญา ทารส, 2562) ประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศเดียวที่มีปัญหาผู้เรียนออกกลางคัน แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงความไร้สมรรถภาพภายในหรือความสูญเปล่าในระบบการศึกษาซึ่งเป็นลักษณะตรงข้ามกับประสิทธิภาพการศึกษา โดยประสิทธิภาพทางการศึกษาพิจารณาจากผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรนั้น แต่ความสูญเปล่าทางการศึกษาจะพิจารณาจากผู้ไม่สำเร็จการศึกษา หรือผู้ที่ใช้ระยะเวลาการศึกษามากกว่าปกติ ความล้มเหลวทางการเรียนนี้ ถ้าปรากฏมากในระบบการศึกษาใด แสดงว่าระบบการศึกษานั้นมีประสิทธิภาพในการผลิตทรัพยากรมนุษย์ต่ำ (สิริกุล รัตนมณี, 2560) ปัญหาที่นักศึกษาออกกลางคันจะสูญเสียโอกาสส่วนบุคคลที่จะศึกษาและพัฒนาตนเอง สูญเสียโอกาสของสังคมที่จะได้บุคคลที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศ และเป็นผลเสียต่อสังคม ได้แก่ ชาตคนที่มีความคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคม

ต้องแบกรับภาระหากผู้เรียนที่ออกกลางคัน เมื่อเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่อาจจะไม่สามารถช่วยตนเองได้ สังคมอาจทำให้เกิดปัญหาหากผู้เรียนที่ออกกลางคันกลายเป็นบุคคลที่ไม่มีคุณภาพ ขาดการบ่มเพาะให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบแนวคิดของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ในแง่ของการจัดการบริหารงานวิชาการของมหาวิทยาลัยผลกระทบด้านภาระงานสอนอาจารย์หากนักศึกษามีอัตราการออกกลางคันจำนวนมาก ทำให้จำนวนนักศึกษาต่อกลุ่มเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน จะทำให้ภาระงานสอนอาจารย์ลดลงครึ่งหนึ่ง จะทำให้มีผลกระทบต่อภาระงานสอนในทุกวิชาสำหรับนักศึกษาในกลุ่มเรียนนั้น ๆ ซึ่งนับเป็นผลกระทบในทางลบทั้งสิ้นต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ในการจัดการศึกษาทั้งหมด (ละออง รังสิมันตุชาติ, 2566)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคันตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ได้ผ่านการตรวจสอบและปรับปรุงจนมีความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อดูว่าข้อคำถามมีความชัดเจนเหมาะสมหรือไม่ เพื่อนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.85 นำไปเก็บข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1 เข้าปีการศึกษา 2568 จำนวน 355 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลให้นักศึกษาออกกลางคัน ได้รับการตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา (Content Validity) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อทบทวนความเข้าใจของคำถาม ก่อนนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้บริหารจำนวน 3 คน อาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test F-test และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการออกกลางคัน และระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา โดยรวม

สภาพปัญหาการออกกลางคัน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านตัวนักศึกษา	4.15	.37	มาก
ด้านครอบครัว	4.05	.51	มาก
ด้านสถานศึกษา	4.06	.57	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน	4.04	.57	มาก
รวม	4.07	0.38	มาก

ระดับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านตัวนักศึกษา ($\bar{X} = 4.15$) ด้านสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06$) ด้านครอบครัว ($\bar{X} = 4.05$) ด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.04$)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา โดยรวม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านเศรษฐกิจ	4.06	0.61	มาก
ด้านสังคม	4.05	0.51	มาก
ด้านสภาพแวดล้อม	4.04	0.55	มาก
รวม	4.05	0.46	มาก

ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.06$) ด้านสังคม ($\bar{X} = 4.05$) และด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X} = 4.04$)

2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามีผลต่อสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test และ One-way ANOVA (Analysis of Variance) พบว่า เพศ คณะที่ศึกษา ภูมิภาค ภูมิภาค รอบการสมัคร TCAS ระดับการศึกษาก่อนเข้า และผลการเรียนก่อนเข้าไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ดังนี้

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามเพศ

	เพศ	\bar{x}	S.D.	t	Sig (2-tailed)
สภาพการออกกลางคืน	ชาย	4.10	0.36	.913	.362
	หญิง	4.06	0.39		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออกกลางคืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig (2-tailed) เท่ากับ .362 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า เพศไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่ศึกษา

	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
สภาพการออกกลางคืน	ระหว่างกลุ่ม	1.024	7	.146	.997	.433
	ภายในกลุ่ม	50.917	347	.147		
	รวม	51.941	354			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามคณะที่ศึกษา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (Analysis of Variance) ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออกกลางคืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig เท่ากับ .433 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า คณะที่ศึกษาไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามภูมิสำเนา

	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
สภาพการออกกลางคืน	ระหว่างกลุ่ม	1.423	8	.178	1.218	.287
	ภายในกลุ่ม	50.518	346	.146		
	รวม	51.941	354			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคืนของนักศึกษา จำแนกตามภูมิสำเนา โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (Analysis of Variance) ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออก

กลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig เท่ากับ .287 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า ภูมิปัญญาไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา จำแนกตามรอบการสมัคร TCAS

	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
สภาพการออกกลางคั่น	ระหว่างกลุ่ม	.192	3	.064	.434	.729
	ภายในกลุ่ม	51.749	351	.147		
	รวม	51.941	354			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา จำแนกตามรอบการสมัคร TCAS โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (Analysis of Variance) ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig เท่ากับ .729 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า รอบการสมัคร TCAS ไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาก่อนเข้า

	ระดับการศึกษาก่อนเข้า	\bar{x}	S.D.	t	Sig (2-tailed)
สภาพการออกกลางคั่น	ม.6	4.08	0.38	.853	.394
	ปวช.	4.00	0.48		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาก่อนเข้า โดยใช้สถิติ Independent Samples t-test ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig (2-tailed) เท่ากับ .394 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า ระดับการศึกษาก่อนเข้าไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบสภาพการออกกลางคันของนักศึกษา จำแนกตามผลการเรียนก่อนเข้า

	แหล่งความแปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig
สภาพการออกกลางคัน	ระหว่างกลุ่ม	.152	3	.051	.343	.794
	ภายในกลุ่ม	51.789	351	.148		
	รวม	51.941	354			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการออกกลางคันของนักศึกษา จำแนกตามผลการเรียนก่อนเข้า โดยใช้สถิติ One-way ANOVA (Analysis of Variance) ในการทดสอบ พบว่า สภาพการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีค่า Sig เท่ากับ .794 ซึ่งมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 หมายความว่า ผลการเรียนก่อนเข้าไม่มีผลต่อสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา กับสภาพปัญหาการออกกลางคัน โดยใช้สถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสภาพการออกกลางคันของนักศึกษา

		สภาพการออกกลางคันของนักศึกษา
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	Pearson Correlation	.505**
	Sig. (2-tailed)	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .505, p < .01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเมื่อปัจจัยด้านเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น สภาพการออกกลางคันของนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสังคมและสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา

		สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา
ปัจจัยด้านสังคม	Pearson Correlation	.601**
	Sig. (2-tailed)	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .601, p < .01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเมื่อปัจจัยด้านสังคมเพิ่มขึ้น สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา

		สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษา
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	Pearson Correlation	.565**
	Sig. (2-tailed)	.000
	ระดับความสัมพันธ์	ปานกลาง

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .565, p < .01$) โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าเมื่อปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมมีระดับเพิ่มขึ้น สภาพการออกกลางคั่นของนักศึกษามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

3. แนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคั่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านตัวนักศึกษา ควรมุ่งเน้นการดูแลเชิงรุกตั้งแต่ระยะเริ่มต้น โดยเฉพาะในช่วงชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านที่นักศึกษาต้องปรับตัวทั้งด้านการเรียนและการใช้ชีวิต มหาวิทยาลัยควรมีระบบติดตามพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การขาดเรียน ผลการเรียนตก หรือการแยกตัวทางสังคม พร้อมทั้งจัดให้มีการให้คำปรึกษาเชิงลึกรายบุคคล เพื่อช่วยให้นักศึกษาตระหนักรู้ปัญหาของตนเองและร่วมกันวางแผนแก้ไข เช่น การปรับแผนการเรียน การเสริมพื้นฐานวิชาการ การพัฒนาทักษะการจัดการเวลา และการดูแลสุขภาพจิต นอกจากนี้ การสร้างแรงจูงใจและเป้าหมายในการเรียนต่อ รวมถึงการช่วยให้นักศึกษามองเห็นคุณค่าและเส้นทางอนาคตของตนเอง จะช่วยลดความเสี่ยงต่อการออกกลางคั่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านเศรษฐกิจ ควรเน้นการลดภาระค่าใช้จ่ายและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงแหล่งช่วยเหลือทางการเงินอย่างทั่วถึงที่ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาระบบคัดกรองนักศึกษากลุ่มเสี่ยงด้านเศรษฐกิจตั้งแต่ต้น พร้อมจัดให้มีทุนการศึกษา ทุนฉุกเฉิน การผ่อนผันค่าธรรมเนียม และระบบกู้ยืมที่เข้าถึงง่าย ควบคู่กับการจัดหางานพิเศษภายในมหาวิทยาลัย (work-study) ที่ไม่กระทบต่อการเรียน นอกจากนี้ ควรมีการสื่อสารข้อมูลด้านทุน สิทธิประโยชน์ และช่องทางขอความช่วยเหลืออย่างชัดเจน เพื่อให้นักศึกษาไม่รู้สึกโดดเดี่ยวหรือจำเป็นต้องตัดสินใจออกจากกลางคันเนื่องจากปัญหาทางการเงินเพียงลำพัง

3.3 ด้านสังคม มุ่งสร้างความสัมพันธ์และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมระบบพี่เลี้ยงรุ่นพี่-รุ่นน้อง กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกิจกรรมที่เอื้อต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างนักศึกษา อาจารย์ และบุคลากร นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาควรมีบทบาทในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร เข้าถึงง่าย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาลำบากเมื่อประสบปัญหา การลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและเพิ่มความผูกพันทางสังคมจะช่วยเป็นแรงยึดเหนี่ยวสำคัญที่ทำให้นักศึกษาเลือกเรียนต่อแม้เผชิญอุปสรรค

3.4 ด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย ควรพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีให้มีความเสถียรและเข้าถึงได้ง่าย สนับสนุนการเรียนการสอนทั้งในรูปแบบออนไลน์และออนไลน์ พร้อมจัดระบบบริการนักศึกษาที่สะดวก รวดเร็ว และไม่ซับซ้อน นอกจากนี้ ควรสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม มีพื้นที่สำหรับการพักผ่อนและทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงใช้นโยบายและกฎระเบียบที่มีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงบริบทชีวิตของนักศึกษา เพื่อช่วยให้นักศึกษาสามารถจัดการปัญหาชั่วคราวโดยไม่จำเป็นต้องถอนตัวออกจากระบบการศึกษา

3.5 แนวทางการแก้ปัญหาเชิงระบบและการบริหารจัดการ การแก้ปัญหาการออกกลางคันควรดำเนินการในลักษณะบูรณาการทั้งระบบ โดยมหาวิทยาลัยควรกำหนดนโยบายเชิงสถาบันที่ชัดเจนให้การคงอยู่ของนักศึกษาเป็นวาระสำคัญ พัฒนาระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยล่วงหน้าที่เชื่อมโยงข้อมูลด้านการเรียน การเงิน และพฤติกรรม พร้อมกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน การดำเนินการอย่างต่อเนื่องและประสานความร่วมมือระหว่างคณะ อาจารย์ที่ปรึกษา และหน่วยงานสนับสนุน จะช่วยลดการออกกลางคันของนักศึกษาได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ด้านตัวนักศึกษา พบว่า นักศึกษาเข้าเรียนในสาขาวิชาที่ไม่ได้ตั้งใจสมัครเรียน เป็นปัญหาการออกกลางคันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ต้องทำงานหารายได้พิเศษสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน ซึ่งปัญหาดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาที่ไม่สอดคล้องกับความสนใจหรือศักยภาพของตน มักขาดแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้เกิดความเบื่อหน่ายและลดความพยายามใน

การศึกษา จนนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland's Theory) ที่อธิบายว่า ความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพ ความสนใจ และสภาพแวดล้อมทางการเรียนหรืออาชีพ มีผลต่อความพึงพอใจและความสำเร็จ หากนักศึกษาเลือกเรียนในสาขาที่ไม่สอดคล้องกับบุคลิกภาพหรือความถนัด ย่อมเกิดความไม่พึงพอใจและมีแนวโน้มถอนตัวจากระบบการศึกษาได้ง่าย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่ชี้ให้เห็นว่า หากนักศึกษายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ หรือความมั่นคงทางจิตใจ ย่อมส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนในระดับที่สูงขึ้น ในประเด็นของการต้องทำงานหารายได้พิเศษระหว่างเรียน แสดงให้เห็นถึงภาระทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อการจัดสรรเวลาและสมาธิในการเรียน ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาไม่สามารถทุ่มเทให้กับการศึกษาได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Theory) ที่อธิบายว่า เมื่อบุคคลเผชิญกับสิ่งเร้าหรือแรงกดดันที่เกินขีดความสามารถในการปรับตัว เช่น ภาระด้านเศรษฐกิจและการเรียนพร้อมกัน จะทำให้เกิดการปรับตัวที่ไม่มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การตัดสินใจออกจากระบบการศึกษาในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเกษร ชุ่มสวัสดิ์ (2562) และ ธนกิจ เกี้ยวพิน (2564) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานน้อย และเรียนสาขาที่ไม่ได้สมัครใจ เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิลโลว์ตัน บัญญา (2561) ที่พบว่าปัจจัยเกี่ยวกับการวางแผนการเรียน การจัดการเวลา ความเชื่อมั่นในตนเอง และการเห็นว่าหลักสูตรไม่ตรงกับความต้องการ เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันอย่างมีนัยสำคัญ

2. ด้านสถานศึกษา เป็นปัญหาของลงมา เมื่อพิจารณาพบว่า แหล่งเรียนรู้ไม่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องแล็บ รองลงมาได้แก่ การสนับสนุนด้านทุนและสวัสดิการนักศึกษาไม่ทั่วถึง ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า สถานศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำหน้าที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ หากแหล่งเรียนรู้หรือทรัพยากรทางการศึกษาไม่เพียงพอ นักศึกษาจะประสบปัญหาในการค้นคว้า ผักตบชား และพัฒนาความรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด ส่งผลให้เกิดความรู้สึกลังเล ไม่มั่นใจ และลดแรงจูงใจในการเรียน ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการออกกลางคันในที่สุด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่มองว่าสถานศึกษาเป็นระบบย่อยที่มีบทบาทสนับสนุนระบบการเรียนรู้ของนักศึกษา หากระบบย่อยดังกล่าวทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เช่น ขาดทรัพยากรหรือการสนับสนุนที่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบหลัก คือ นักศึกษาและผลลัพธ์ทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่ระบุว่า สิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรการศึกษาที่เพียงพอ เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความผูกพันและความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียน ในประเด็นของการสนับสนุนด้านทุนและสวัสดิการทางการศึกษา นักศึกษามีความคิดเห็นว่าการช่วยเหลือยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของนักศึกษาที่มีข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่ต้องรับภาระค่าใช้จ่ายด้วยตนเองหรือครอบครัวมีรายได้น้อย ปัจจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า นอกจากความพร้อมด้านทรัพยากรการเรียนรู้แล้ว ระบบการสนับสนุนจากสถานศึกษาก็มีบทบาทสำคัญในการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและป้องกันการออก

กลางคืนของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุเกษร ชุ่มสวัสดิ์ (2562) ที่พบว่าปัญหาการออกกลางคืนเกี่ยวข้องกับทั้งสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและองค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เช่น ทรัพยากร/สภาพแวดล้อมไม่เอื้อ รวมถึงการจัดการเรียนการสอนบางส่วนไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิไลพันธ์ บุญมาก (2561) ที่สะท้อนว่าปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอยู่ในระดับที่มีความสำคัญต่อการออกกลางคืน และสัมพันธ์กับการลดความมั่นใจและความพร้อมของผู้เรียนในระยะยาว

3. ด้านครอบครัว ผลการวิจัยโดยรวมพบว่าครอบครัวไม่ให้การสนับสนุนและติดตามผลการเรียน รองลงมาได้แก่ ครอบครัวแตกแยก ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ราบรื่น ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมและทัศนคติของนักศึกษา หากครอบครัวให้การสนับสนุนด้านกำลังใจ การดูแลเอาใจใส่ และการติดตามผลการเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจและแรงจูงใจในการศึกษา ในทางตรงกันข้าม หากครอบครัวขาดการสนับสนุนหรือมีปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว อาจทำให้นักศึกษาเกิดความเครียด ขาดสมาธิ และรู้สึกโดดเดี่ยว ส่งผลให้ความตั้งใจในการเรียนลดลงและเพิ่มความเสี่ยงต่อการออกกลางคืน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ซึ่งระบุว่า ความต้องการด้านความมั่นคงและความรักความอบอุ่นเป็นพื้นฐานสำคัญ หากความต้องการในระดับนี้ไม่ได้รับการตอบสนอง ย่อมส่งผลต่อแรงจูงใจในการพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้น รวมถึงการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดด้านครอบครัวและการพัฒนามนุษย์ที่ชี้ให้เห็นว่า สภาพครอบครัวที่ไม่มั่นคงหรือขาดความสัมพันธ์ที่ดี จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกุล รัตนมณี (2560) ที่พบว่าภูมิหลังครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญในระดับมากที่สุดที่ส่งผลต่อการออกกลางคืน และสอดคล้องกับ ธนกิจ เกี่ยวพันธ์ (2564) ซึ่งชี้ว่าปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ความขัดแย้งในครอบครัว ฐานะยากจน และปัญหาเศรษฐกิจ เป็นสาเหตุสำคัญที่เพิ่มความเสี่ยงต่อการออกกลางคืนของผู้เรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ละอองรังสิมันตุชาติ (2566) ที่พบว่าปัญหาด้านนักศึกษาและปัญหาด้านครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเรียนและความต่อเนื่องในการศึกษาโดยตรง

4. ด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยโดยรวมพบว่าขาดสื่อการสอนทำให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน รองลงมาได้แก่ ต้องทำงานหารายได้พิเศษสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า การจัดการเรียนการสอนที่ขาดสื่อหรือวิธีการที่เหมาะสม อาจทำให้นักศึกษาไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาอย่างเพียงพอ เกิดความสับสน ขาดความมั่นใจ และลดแรงจูงใจในการเรียน โดยเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งอยู่ในช่วงของการปรับตัว หากไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการเรียนรู้อย่างเหมาะสม อาจนำไปสู่ความรู้สึกท้อแท้และเพิ่มความเสี่ยงต่อการออกกลางคืน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่มองว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบย่อยที่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษา หากระบบย่อยดังกล่าวทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เช่น การขาดสื่อการสอนหรือการออกแบบการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อ

ต่อระบบหลัก คือ นักศึกษาและผลลัพธ์ทางการศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิด TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) ที่เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนควรบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีสอน และเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความหลากหลายของผู้เรียน ในขณะเดียวกัน ประเด็นการที่นักศึกษาต้องทำงานหารายได้พิเศษควบคู่กับการเรียน ยังสะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างภาระด้านเศรษฐกิจกับการจัดการเรียนการสอน หากการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อความยืดหยุ่นหรือไม่สามารถช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมเพิ่มความยากลำบากในการบริหารเวลาและส่งผลต่อความต่อเนื่องในการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ รูปงาม (2560) ซึ่งชี้ว่าการพัฒนาครูผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการป้องกันการออกกลางคัน และสอดคล้องกับวิไลพันธ์ บุญมาก (2561) ที่พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนและสภาพแวดล้อมทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก และมีอิทธิพลต่อการออกกลางคันโดยตรง อีกทั้งยังสอดคล้องกับละออง รังสิมันตุชาติ (2566) ที่พบว่าปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และสัมพันธ์กับการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา ในขณะเดียวกัน ประเด็นที่นักศึกษาต้องทำงานหารายได้พิเศษควบคู่กับการเรียน สะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจกับการจัดการเรียนการสอน หากการเรียนการสอนไม่มีความยืดหยุ่น หรือขาดรูปแบบสนับสนุนผู้เรียนกลุ่มทำงานพิเศษ จะยิ่งเพิ่มภาระด้านเวลาและความเครียด และส่งผลต่อความต่อเนื่องในการเรียน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา กับสภาพปัญหาการออกกลางคัน พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์กับสภาพการออกกลางคันของนักศึกษาในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การออกกลางคันของนักศึกษา ไม่ได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงลำพัง แต่เป็นผลจากการทำงานร่วมกันของปัจจัยภายนอกตัวนักศึกษา โดยเฉพาะปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับภาระค่าใช้จ่าย ค่าครองชีพ และความจำเป็นในการทำงานหารายได้พิเศษ ซึ่งส่งผลต่อเวลาและพลังในการเรียน ปัจจัยด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับเพื่อน กลุ่มทางสังคม และความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย ซึ่งมีผลต่อแรงจูงใจและความผูกพันต่อการศึกษา และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับความสะดวก ความปลอดภัย การเข้าถึงเทคโนโลยี และบรรยากาศในการเรียนรู้ ซึ่งล้วนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเรียนต่อของนักศึกษา ผลการศึกษานี้ สอดคล้องกับ ทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่มองว่านักศึกษาเป็นระบบหลักซึ่งได้รับอิทธิพลจากระบบย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจ ระบบสังคม และระบบสิ่งแวดล้อม หากระบบย่อยใดทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพหรือเกิดแรงกดดันมากเกินไป ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบย่อยของนักศึกษา ในระบบการศึกษา นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Tinto ที่อธิบายว่า ปัจจัยภายนอกด้านเศรษฐกิจและสังคม มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคงอยู่หรือออกจากระบบการศึกษาของนักศึกษา อย่างไรก็ตาม

ระดับความสัมพันธ์ที่พบอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า แม้ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลต่อการออกกลางคืน แต่ยังมีปัจจัยอื่นร่วมด้วย เช่น ปัจจัยด้านตัวนักศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสะท้อนถึงความซับซ้อนของปัญหาการออกกลางคืน และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขในลักษณะเชิงระบบและบูรณาการหลายมิติร่วมกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกุล รัตนมณี (2560) ที่พบว่าปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจและการบูรณาการทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืนของนิสิตอย่างมีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับพงศ์พันธุ์ คำพรรณ และจิระเกียรติ อภิบุญโยภาส (2562) ซึ่งพบว่าปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของสถาบันมีอิทธิพลโดยตรงต่อการออกกลางคืน

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการออกกลางคืนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ด้านตัวนักศึกษา แนวทางการแก้ปัญหาที่เน้นการติดตามเชิงรุก การให้คำปรึกษาเชิงลึก และการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และการปรับตัว สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาที่ขาดความพร้อมด้านการเรียน แรงจูงใจ และการจัดการตนเอง มีแนวโน้มเกิดความเสี่ยงต่อการออกกลางคืนสูง แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการปรับตัวของรอย (Roy's Adaptation Theory) ซึ่งอธิบายว่าการช่วยเสริมศักยภาพในการปรับตัวจะช่วยให้คุณจะสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงและลดพฤติกรรมการถอนตัวจากระบบได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกุล รัตนมณี (2560) ที่พบว่าปัจจัยด้านภูมิหลังครอบครัว การกำหนดเป้าหมาย และการบูรณาการทางวิชาการและสังคม เป็นตัวแปรสำคัญที่จำแนกกลุ่มนิสิตที่มีความเสี่ยงต่อการออกกลางคืน และเสนอให้มีมาตรการสอนเสริม ปรับพื้นฐาน และระบบที่เสี่ยงเพื่อเสริมแรงจูงใจและความพร้อมของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสุเกษร ชุ่มสวัสดิ์ (2562) และธนกิจ เกี้ยวพັນ (2564) ที่ชี้ว่าการติดตามรายบุคคล การสอนซ่อมเสริม และการพัฒนาทักษะการปรับตัว เป็นแนวทางสำคัญในการลดความเสี่ยงต่อการออกกลางคืนของผู้เรียน

ด้านเศรษฐกิจ แนวทางการสนับสนุนด้านทุน การผ่อนผันค่าใช้จ่าย และการจัดงานพิเศษภายในมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่พบว่าปัญหาทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่เร่งให้เกิดการออกกลางคืน โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่ต้องทำงานพิเศษควบคู่กับการเรียน แนวทางการแก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจจึงทำหน้าที่เป็น “กลไกพยุง” ให้นักศึกษาสามารถประคองตนเองผ่านช่วงวิกฤตได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Hierarchy of Needs) ที่ชี้ให้เห็นว่าหากความต้องการพื้นฐานด้านปัจจัยยังชีพไม่ได้รับการตอบสนอง ความต้องการด้านการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองย่อมถูกกลดความสำคัญลง สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์พันธุ์ คำพรรณ และจิระเกียรติ อภิบุญโยภาส (2562) ซึ่งพบว่าสถานะทางเศรษฐกิจมีอิทธิพลโดยตรงต่อการออกกลางคืน และเสนอให้มหาวิทยาลัยสนับสนุนทุนการศึกษาและโอกาสสร้างรายได้เสริม อีกทั้งยังสอดคล้องกับสิริกุล รัตนมณี, (2560) และละออง รังสิมันตุชาติ (2566) ที่พบว่าปัญหาด้านการเงินและภาระครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญของการออกกลางคืน และจำเป็นต้องมีระบบช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม

ด้านสังคม แนวทางการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน อาจารย์ และการเสริมสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ความผูกพันทางสังคมมีบทบาทสำคัญต่อการคงอยู่ของนักศึกษา โดยเฉพาะในช่วงชั้นปีที่ 1 การมีระบบพี่เลี้ยง เพื่อนช่วยเพื่อน และอาจารย์ที่ปรึกษาที่เข้าถึงง่าย จะช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและเพิ่มความแข็งแรงยืดหยุ่นให้นักศึกษา แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการบูรณาการทางสังคมและทางวิชาการของ Tinto ซึ่งอธิบายว่าการผูกพันกับระบบการเรียนรู้และสังคมในสถาบันเป็นปัจจัยสำคัญที่ลดโอกาสการออกกลางคัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์พันธุ์ คำพรรณ และจිරเกียรติ อภิภูณโยภาส (2562) ซึ่งพบว่า การบูรณาการทางสังคม และความผูกพันกับสถาบัน มีอิทธิพลโดยตรงต่อการลดโอกาสการออกกลางคัน นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับสิริกุล รัตนมณี (2560) ที่เสนอให้ใช้ระบบพี่เลี้ยง การสร้างกิจกรรมกลุ่ม และการเสริมสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อเพิ่มการบูรณาการทางสังคมของนิสิต

ด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี ระบบบริการ และนโยบายที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ที่ชี้ว่า แม้ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมอาจไม่ใช่สาเหตุโดยตรงของการออกกลางคันในทุกกรณี แต่ทำหน้าที่เป็นปัจจัยเสริมที่สามารถเร่งหรือชะลอการตัดสินใจของนักศึกษาได้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเข้าถึงความช่วยเหลือจะช่วยลดแรงกดดันและเพิ่มความรู้สึกว่ามหาวิทยาลัยอยู่เคียงข้างนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีระบบ (Systems Theory) ที่มองว่านักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบที่ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของหลายองค์ประกอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของพงศ์พันธุ์ คำพรรณ และจिरเกียรติ อภิภูณโยภาส (2562) ที่เสนอให้พัฒนาสภาพแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในมหาวิทยาลัยเพื่อลดการออกกลางคัน รวมทั้งสอดคล้องกับวิไลพันธ์ บุญมาก (2561) และละออง รังสิมันตุชาติ (2566) ที่พบว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดนโยบายเชิงป้องกันการออกกลางคัน โดยให้ความสำคัญกับการดูแลนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงการปรับตัวที่สำคัญ ควรมีระบบคัดกรองนักศึกษาที่มีความเสี่ยงด้านเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น เพื่อให้สามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างตรงจุดและทันท่วงที

2. ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนทางเศรษฐกิจ ควรพัฒนาระบบการให้ทุนการศึกษา เงินกู้ยืม และสวัสดิการด้านการศึกษาให้ครอบคลุมและเข้าถึงนักศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีภาระค่าใช้จ่ายสูงหรือจำเป็นต้องทำงานหารายได้พิเศษ ควบคู่กับการส่งเสริมงานพาร์ทไทม์ภายในมหาวิทยาลัยที่ไม่กระทบต่อเวลาเรียน เพื่อช่วยลดแรงกดดันทางเศรษฐกิจและเพิ่มโอกาสในการเรียนจนสำเร็จการศึกษา

3. ข้อเสนอแนะด้านสังคมและความผูกพันกับมหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย เช่น กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมเสริมหลักสูตร ชมรม และกิจกรรมพัฒนานักศึกษา รวมถึงการสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อเสริมแรงจูงใจและลดความรู้สึกโดดเดี่ยวของนักศึกษา ซึ่งจะช่วยเพิ่มความผูกพันและความต่อเนื่องในการเรียน

4. ข้อเสนอแนะด้านสภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยควรพัฒนาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการศึกษา ทั้งในด้านความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัย การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ และบรรยากาศในการเรียนรู้ รวมถึงการจัดหาแหล่งเรียนรู้และทรัพยากรทางการศึกษาที่เพียงพอ เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ข้อเสนอแนะด้านอาจารย์ผู้สอนและการจัดการเรียนการสอน ควรส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษา โดยบูรณาการเทคโนโลยีและสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย รวมถึงการให้คำปรึกษาและติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อช่วยให้นักศึกษาปรับตัวและเข้าใจเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้น

6. ข้อเสนอแนะเชิงระบบ ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาแบบบูรณาการ โดยเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น งานทะเบียน งานกิจการนักศึกษา งานทุนการศึกษา และคณะต่าง ๆ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการออกกลางคันเป็นไปอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมกลุ่มนักศึกษาที่ออกกลางคันจริง การวิจัยครั้งนี้ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาที่ยังมีสถานภาพเป็นนักศึกษา หากการวิจัยครั้งต่อไปสามารถเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่ออกกลางคันแล้ว จะช่วยให้เห็นสาเหตุและปัจจัยเชิงลึกจากประสบการณ์จริง และทำให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติมเพื่ออธิบายผลเชิงปริมาณ การสัมภาษณ์เชิงลึกนักศึกษา ผู้ปกครอง อาจารย์ที่ปรึกษา หรือผู้บริหาร จะช่วยอธิบายสาเหตุของการออกกลางคันในมิติที่ตัวเลขทางสถิติไม่สามารถอธิบายได้ และช่วยให้เข้าใจบริบทของปัญหาอย่างรอบด้าน

3. ควรนำตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องมาศึกษาเพิ่มเติม เช่น ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเรียน ความผูกพันต่อสถาบัน (Student Engagement) สุขภาพจิต ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 หรือความคาดหวังต่ออาชีพในอนาคต เพื่ออธิบายการออกกลางคันได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

4. ควรพัฒนารูปแบบการวิเคราะห์ขั้นสูง การวิจัยในอนาคตอาจนำสถิติการวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) หรือการวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) มาใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล และอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ต่อการออกกลางคันอย่างเป็นระบบมากขึ้น

5. ควรเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างสถาบันหรือช่วงเวลาการศึกษาวิจัยในหลายมหาวิทยาลัย หรือการเปรียบเทียบข้อมูลในช่วงเวลา ก่อนและหลังการดำเนินมาตรการแก้ไขปัญหา จะช่วยให้เห็นแนวโน้มของการออกกลางคัน และประสิทธิผลของนโยบายหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชูชาติ รูปงาม. (2560). การแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธนกิจ เกี้ยวพั้น. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษา ในสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ละออง รังลิ้มันตุชาติ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันนักศึกษาในระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการ จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2561-2565 (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- พงศ์พันธุ์ คำพรรณ และ จีระเกียรติ อภิบุญโยภาส. (2562). ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการออกกลางคันของ นักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 47(1), 240-262.
- ระวีนันท์ ชูลินชินภัทร. (2560). การศึกษาภาวะการออกกลางคันของนิสิตคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยบูรพา (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลพันธ์ บุญมาก. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันและไม่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่ กำหนดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ วิทยาเขตปราชญ์บุรี. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 28(4), 123-135.
- สิริกุล รัตนมณี. (2560). การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยการออกกลางคันนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย บูรพา (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา ทารส. (2562). ปัจจัยจำแนกการออกกลางคันของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเกษร ชุ่มสวัสดิ์. (2562). การศึกษาสภาพปัญหา และแนวทางแก้ปัญหาการออกกลางคันของผู้เรียน วิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

